

Tillgänglighet i vården – vårdgarantin

Tillgänglighet i vården – vårdgarantin

Sammanfattning

Landstingets revisorer valt att granska vilka beslut landstingsstyrelsen fattat i samband med införandet av den utvidgade vårdgarantin samt om implementeringen skett på ett tillfredsställande sätt. I granskningen ingår också att kartlägga vilka beslut som landstingsstyrelsen fattat för att öka tillgängligheten i vården och om styrelsen tagit sitt ansvar för att uppfylla vårdgarantin.

Skapandet av en god tillgänglighet i vården är, ur ett medborgarperspektiv, en av de viktigaste uppgifterna för landstinget. Revisorerna har noterat att landstingsstyrelsen följer upp tillgängligheten, bland annat genom det balanserade styrkortet. Det framgår dock inte av landstingsstyrelsens protokoll hur styrelsen konkret avsett påverka tillgängligheten och uppfyllandegraden av vårdgarantin.

Den utvidgade vårdgarantin – en överenskommelse mellan staten och dåvarande landstingsförbundet – infördes den 1 november 2005. I landstingsstyrelsens protokoll för år 2005 nämns ordet ”vårdgaranti” först den 15 november då styrelsen ger landstingsdirektören i uppdrag att utreda vissa åtgärder i verksamheten. Åtgärderna berör bland annat verksamheter med ”...köproblemet i förhållande till den nationella vårdgarantin”. Landstingsstyrelsen beslutade också – under år 2005 – att ge vissa verksamheter möjlighet att inrätta så kallade genombrottsprojekt. Projekten, som ingick som en del av verksamhetsplanen för åren 2006 – 2009, syftade till att öka tillgängligheten och ge verksamheterna bättre förutsättningar att klara den utvidgade vårdgarantin.

I ”Helårsrapport för år 2006” redovisades att vissa verksamheter har problem med att uppfylla vårdgarantin. Av styrelsens protokoll, daterade efter att helårsrapporten presenterats, framgår inte vilka åtgärder som landstingsstyrelsen ämnar vidta utifrån de redovisade problemen. I ”Delårsrapport 1” för år 2007 angavs att problemen inom vissa verksamheter kvarstår. I ”Delårsrapport 2 2007” framgår – av styrkortsredovisningen – att ingen verksamhet uppfyller vårdgarantin.

Landstinget redovisar på den publika hemsidan patienters rättigheter samt inbörden av den utvidgade vårdgarantin. På hemsidan finns även länkar till andra sidor med ytterligare information om vårdgarantin. Broschyrer och affischer angående vårdgarantin finns dessutom i vårdenheternas väntrum.

Landstingsstyrelsen fattar årligen ett antal övergripande verksamhets- och resursfördelningsbeslut. Beslut som även omfattar och påverkar vårdgarantin och tillgängligheten. I dessa beslut utgör vårdgaranti och tillgänglighet en *del* av besluten och syftar inte *specifikt* mot att påverka uppfyllandegraden av vårdgarantin. Styrelsen åtgärder och beslut har hittills inte varit tillräckliga för att uppfylla vårdgarantin.

Inledning

Landstingets revisorer har att genomföra årlig granskning av all verksamhet i landstinget. Som ett led i detta har revisorerna beslutat att låta revisionskontoret genomföra en granskning av landstingsstyrelsens hantering av vårdgarantin.

Tillgänglighet till vården är - ur ett medborgarperspektiv - en av de mest centrala frågorna för landstinget. För landstingets revisorer är det därför viktigt att kunna verifiera att landstingsstyrelsen har en systematik i sitt sätt att följa upp och utvärdera vårdgarantin och tillgängligheten samt att styrelsens arbete inriktas mot att nå de av fullmäktige fastställda målen.

Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Revisorernas uppdrag till revisionskontoret avsåg omfatta följande syften:

- kartlägga vilka beslut landstingsstyrelsen tagit med anledning av införandet av den utvidgade vårdgarantin,
- beskriva vilka åtgärder landstingsstyrelsen vidtagit för att länsverksamheterna ska ha möjlighet att uppfylla vårdgarantin, exempelvis i form av direktiv och budgetåtgärder,
- beskriva de aktiviteter som landstingsstyrelsen vidtar/planerar att vidta med anledning av vad som framförts i "helårsrapport för 2006",
- beskriva vilken information och vilket stöd som ges till medborgarna,
- klargöra på vilket sätt styrelsen håller sig informerad om hur vårdgarantin uppfattas och uppfylls inom berörda länsverksamheter och hur detta dokumenteras,
- bedöma om vårdgarantin implementerats på ett tillfredsställande sätt i verksamheten,
- bedöma om landstingsstyrelsen på ett tillfredsställande sätt tagit sitt ansvar för att landstingets verksamheter skall klara vårdgarantin.

Granskningsuppdraget har avgränsats till att beskriva landstingsstyrelsens beslut och åtgärder avseende vårdgaranti och tillgänglighet under år 2006 och 2007.

Revisionskriterier

Bedömningsgrunderna för denna granskning utgörs av innehållet i den överenskommelse mellan Staten och Landstingsförbundet, som träffades år 2004, avseende den utvidgade vårdgarantin. Landstingsfullmäktiges beslut i form av styrdokument såsom reglemente för landstingsstyrelsen och landstingets verksamhetsplan utgör också underlag för granskningen.

Granskningsansvarig

Johan Magnusson, certifierad kommunal revisor, landstingets revisionskontor.

Metod

I granskningsarbetet har genomgång av protokoll, beslutsunderlag, riktlinjer och övrigt relevant material ingått. Kontakter har också tagits med berörda handläggare för att inhämta information och faktauppgifter.

I bilaga redovisas de protokoll, från åren 2005 – 2007, då landstingsstyrelsen hanterat vårdgarantin och ärenden där vårdgarantin utgjort en del.

Resultat

Bakgrund

Sedan år 1997 finns en nationell besöksgaranti som innebär att patienter ska kunna få kontakt med primärvården samma dag som behov uppstår. Om kontakt med läkare bedöms nödvändigt skall patienten erbjudas detta inom sju dagar. Den patient som fått remiss till den specialiserade vården ska erbjudas kontakt inom 90 dagar.

Staten och dåvarande Landstingsförbundet träffade under år 2004 en överenskommelse om införande av en utvidgad nationell vårdgaranti som också innefattar behandling inom 90 dagar. Överenskommelsen innefattar också fortsatt satsning på förbättrad tillgänglighet till hälso- och sjukvården. I överenskommelsen ingick också ett extra statsbidrag till landstinget på 20 Mkr för år 2005 och 16 Mkr för år 2006. Landstinget i Värmland valde att inte ”öronmärka” bidragen till införandet av vårdgarantin. Landstingsfullmäktige beslutade att fördela statsbidragen i det ordinarie budgetarbetet med motiveringen att ”vårdgarantin berör alla verksamheter”. Detta innebär att det är svårt att följa upp och utvärdera vilken effekt de extra statsbidragen haft i arbetet med att uppfylla vårdgarantin.

Den utvidgade vårdgarantin gäller från 1 november 2005 och brukar ofta beskrivas med siffrorna: 0, 7, 90, 90 vilket innebär att:

- den vårdsökande skall få kontakt med vårdcentral samma dag som kontakt söks,
- bedömer vårdcentralen att patienten behöver besöka en läkare ska vederbörande erbjudas besök inom högst sju dagar,
- efter beslut om remiss/vårdbegäran ska ett besök inom den specialiserade vården – om sådan behövs – kunna erbjudas inom högst 90 dagar efter beslutsdagen samt

- efter beslut om behandling skall denna kunna erbjudas inom högst 90 dagar.

I landstingets verksamhetsplan för åren 2005 – 2008, som antogs i juni 2004, anges att den utvidgade vårdgarantin kommer att införas den 1 november 2005. I verksamhetsplanen anges också att Landstingsförbundet tillsatt en projektgrupp som skall arbeta med frågor kring vårdgarantin. ”En arbetsgrupp koordinerar och kommunicerar arbetet och i varje landsting är det landstingsledningen som äger denna fråga.”

Den 15 november 2005 (se bilaga) beslutade landstingsstyrelsen att uppdra åt landstingsdirektören att utreda ett antal åtgärder inom verksamheten. I utredningsdirektivet ingick bland annat att ”Identifiera områden där produktionsökningar utöver långsiktig bedömd volym är nödvändiga eller där tillfälliga produktionssvackor kan uppstå...”. Som exempel på detta angavs bland annat; ”Aktuella områden kan vara verksamheter med köproblem i förhållande till den nationella vårdgarantin”. Landstingsstyrelsen beslutade att resultatet av utredningen skulle redovisas vid styrelsens möte i februari 2006. Vid landstingsstyrelsens möte den 14 februari 2006 avrapporterades uppfyllandet av vårdgarantin. Rapporten lades till handlingarna.

I verksamhetsplanen för åren 2006 – 2009, antagen i juni 2005, deklarerar att det – för att kunna införa den utvidgade vårdgarantin – krävs en lokal organisation med uppgift att stödja länsverksamheterna i deras arbete. Det anges också att landstingsdirektören därför har tillsatt ett projekt för vårdgarantiarbetet i landstinget ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005”. Projektet skall fokusera på gemensamma medicinska indikationer, väntelistedadministration, vårdprocesser och förbättrade vårdflöden.

I de verksamhetssamtal som genomfördes under år 2005 ingick en kartläggning beträffande länsverksamheternas möjlighet att uppfylla vårdgarantin. Vissa verksamheter bedömdes då kunna få svårigheter att, utan särskilda insatser, klara vårdgarantin från och med den 1 november 2005. Framför allt gällde det garantin till besök i den specialiserade vården och till beslutad behandling. I verksamhetsplanen anges att ett antal berörda verksamheter erbjuds så kallade genombrottsprojekt med fokus på att förbättra tillgängligheten till remissbesök på mottagning och till behandling.

Projektet ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005” avrapporterades till landstingsstyrelsen i juni 2006. I protokollet anges också att det i samband med landstingsstyrelsens behandling av delårsrapport 2 2006 skall redovisas en analys av vårdgarantiarbetet i LiV utifrån det balanserade styrkortet (BSC).

I verksamhetsplanen för åren 2007 – 2010, som fastställdes i juni 2006, anges att arbetet skall fokuseras på att bibehålla och ytterligare förbättra den ökade tillgänglighet som uppnåtts under arbetet med införandet av den utvidgade vårdgarantin. ”Vårdgarantins alla delar bör kunna uppnås inom LiV:s egen verksamhet vilket kräver ett kontinuerligt aktivt arbete. Under 2007 planeras ytterligare insatser för att förbättra telefontillgängligheten.”

Landstingsstyrelsen konstaterade vid sitt möte den 7 juni 2006 att: "Åtgärder-
na för att klara den nationella vårdgarantin är hittills en lyckad kraftsamling.
Generellt sett bedöms de produktionsmål som satts upp för året att kunna
uppfyllas". I protokollet från detta möte anges också att vårdgarantin skall
vara ett av de områden som särskilt kommer att bevakas.

I tertialrapport 2 för år 2006, som presenterades vid landstingsstyrelsens möte
den 17 oktober, beskrivs läget avseende vårdgarantin på följande sätt: "Från
verksamheterna kommer positiva signaler kring utfallet av den nationella
vårdgarantin. Detta stöds dock inte entydigt av den redovisade statistiken.
Därför kommer en fördjupad analys att göras och redovisas senare." I lands-
tingsstyrelsens protokoll anges inte när resultatet av denna analys skall pre-
senteras. Av de styrelseprotokoll som därefter upprättats, kan det heller inte
verifieras att avrapportering skett.

I tertialrapport 2 för år 2006 redovisas också att: "Något färre än hälften av
verksamheterna rapporterar att man uppfyller kraven på både telefontillgäng-
lighet och vårdgaranti vilket är sämre än förra perioden. Några verksamheter
rapporterar att man har svårare att uppfylla kraven på vårdgarantin än kraven
på telefontillgänglighet vilket också är en annan bild än förra perioden då
man rapporterade tvärtom förra perioden."

Under hösten 2006 fick landstingsstyrelsen information från olika länsverk-
samheter angående tillgänglighet och uppfyllandet av vårdgarantin.

I "Helårsrapport och bokslut 2006", som är en bilaga till årsredovisningen,
behandlas verksamheternas måluppfyllelse utifrån det balanserade styrkortet.
I avsnittet "uppföljning av verksamhetsplan" framförs synpunkter på att
"Tillgängligheten måste förbättras. Detta gäller såväl telefontillgängligheten
som väntetider för att uppfylla vårdgarantin för vissa behandlingar. Arbetet
med att uppfylla målen har hittills på viktiga punkter inte lett till avsedda re-
sultat varför ansträngningarna nu omgående intensifieras för att snarast rätta
till de förekommande obalanserna."

Av landstingsstyrelsens protokoll under våren 2007, efter att helårsrapporten
för 2006 presenterats, framgår inte tydligt vilka åtgärder som styrelsen tänker
vidta. Vårdgaranti och tillgänglighet diskuterades/behandlades vid styrelsens
möten under våren enligt följande:

– Vid styrelsens möte den 20 februari beslutades att tillgängligheten skulle
ingå som en del i en genomlysning av familjeläkarsystemet. Landstingsstyre-
lsen beslutade också om en förändrad skrivning i förslaget till direktiv för ar-
betet med budget och verksamhetsplan 2008-2011 innebärande att "Målet för
alla verksamheter måste vara att klara vårdgarantin".

– Vid mötet den 10 april föredrog landstingsdirektören prognos 1 2007. I
samband med detta redovisades att det pågick en analys, av bland annat till-
gängligheten till behandling, inom division opererande specialiteter.

– Den 8 maj redovisade landstingsdirektören prognos 2 2007, som bland an-
nat visar på fortsatta problem med tillgängligheten inom division opererande

specialiteter och att det pågår en analys med stöd av extern konsult. Landstingsstyrelsen beslutade lägga redovisningen till handlingarna och: ”att det i fortsättningen skall framgå av prognoserna vilka konkreta åtgärder som görs eller planeras”.

–Vid landstingsstyrelsens möte den 5 juni fick styrelsen en föredragning om produktionsstatistik där även vårdköer inom vårdgarantin redovisades. I samband med förlängning av avtalet med Medhelp AB, avseende sjukvårdsupplösning, diskuterades tillgänglighetsprojektet i landstinget. Under mötet gjordes även en föredragning av delårsrapport 1 2007. I denna föredragning framfördes att det balanserade styrkortet visar att problem med tillgänglighet kvarstår i vissa verksamheter. Bland de förslag till ”korrigerande åtgärder” som tjänstemannaledningen framförde ingick bland annat, att definiera produktionsvolymerna samt att underlaget måste förbättras när det gäller vårdköer inom vårdgarantin.

Delårsrapport 2 2007 presenterades vid styrelsens möte den 16 oktober. Av den styrkortsredovisning som ingår i delårsrapporten, framgår att ingen verksamhet uppfyller vårdgarantin. Antalet verksamheter – som redovisar att de ”ej uppfyllt eller förväntas ej uppfyllas under året” – har ökat från tre till fem. Totalt nio verksamheter rapporterar uppgifter avseende tillgänglighet inom ramen för styrkortsredovisningen.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) presenterade i juni 2007 rapporten ”Vårdgarantins effekter – uppföljningsrapport 8”. I denna rapport ingår statistik för de 13 landsting/regioner som hade en svarsfrekvens högre än 90 % avseende de cirka 70 olika specialist- och åtgärdsområden som ingår i databasen. Av SKL:s rapport framgår att landstinget i Värmland – i jämförelse med övriga landsting – har relativt få personer (per 1 000 inv) som väntat längre än 90 dagar på ett *besök* inom den specialiserade vården. Landstinget i Värmland har dock flest personer (per 1 000 inv) som väntat längre än 90 dagar på beslutad *behandling*.

Av protokollen, från de olika ledningsgrupperna på tjänstemannasidan (bland annat landstingets ledningsgrupp för hälso- och sjukvård, LLG-hs och Verkställande ledning, VL), framgår att frågor avseende vårdgaranti och tillgänglighet frekvent förekommer på dagordningen. Ledningsgrupperna fattar även beslut om åtgärder i syfte att öka tillgängligheten.

Verkställande ledning föreslog i juni 2007 tillskapandet av ett ”programområde tillgänglighet”, innehållande projekten: ”tefontillgänglighet”, ”vården på Webben” och ”1177” (som är ett nationellt kortnummer till sjukvårdsrådgivning). Programområdet skall bygga på medborgarperspektivet och på vårdgarantin och syftet är att öka tillgängligheten i vården för alla patienter. Verkställande ledning kommer att utse en styrgrupp efter att ärendet beretts i LLG-hs.

Landstingsstyrelsens beslut i samband med införandet av den utvidgade vårdgarantin

Den utvidgade nationella vårdgarantin började gälla den 1 november år 2005. I landstingsstyrelsens protokoll finns – före detta datum – inga noteringar under år 2005 om *specifika beslut* avseende vårdgaranti eller tillgänglighet.

I utarbetandet av verksamhetsplanerna för åren 2005 – 2008 respektive åren 2006 – 2009 har landstingsstyrelsen beaktat/uppmärksammat införandet av den utvidgade vårdgarantin. I den förstnämnda planen redovisas det arbete som bedrevs på det nationella planet genom dåvarande Landstingsförbundet. I verksamhetsplanen för år 2006 – 2009 anger landstingsstyrelsen bland annat att vissa verksamheter kommer att erbjudas så kallade genombrottsprojekt i syfte att öka verksamheternas möjlighet att möta de krav som den utvidgade vårdgarantin ställer på verksamheterna.

Hur har landstingsstyrelsen verkat för att implementera den utvidgade vårdgarantin i verksamheten

Den utvidgade vårdgarantin ställer utökade krav på verksamheten, krav som landstingsstyrelsen uppmärksammade i verksamhetsplanen för år 2006-2009. I denna verksamhetsplan anges att vissa verksamheter, som i de genomförda verksamhetssamtalen bedömdes kunna få svårigheter att klara vårdgarantin, skulle erbjudas så kallade genombrottsprojekt. Dessa projekt skulle, som tidigare beskrivits, bland annat syfta till att förbättra tillgängligheten.

I verksamhetsplanen anges också att landstingsdirektören har tillsatt ett projekt för vårdgarantiarbetet i landstinget. Projektet ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005” inleddes i maj 2005 och avrapporterades i juni 2006.

Av protokollen framgår inte om landstingsstyrelsen vidtagit ytterligare åtgärder för att implementera den utvidgade vårdgarantin i verksamheten.

Vilka åtgärder har landstingsstyrelsen vidtagit för att verksamheterna ska kunna uppfylla den utvidgade vårdgarantin

En central uppgift för landstingsstyrelsen, bland annat ur ett medborgarperspektiv, torde vara att tillse att landstinget har en beredskap att möta de krav som vårdgarantin ställer på verksamheterna. Samtliga beslut som landstingsstyrelsen fattar avseende resurser och resursfördelning påverkar tillgängligheten i vården och landstingets möjlighet att uppfylla kraven i vårdgarantin. Det framgår dock inte tydligt hur vårdgarantin beaktats i den resursfördelning som ingår i verksamhetsplanen.

Som nämnts ovan har landstingsstyrelsen fått information i form av föredragningar och avrapporteringar avseende tillgänglighet och vårdgarantin. Denna information har alltså funnits tillgänglig som beslutsunderlag till de verksamhetsbeslut som landstingsstyrelsen fattat.

En genomgång av landstingsstyrelsens protokoll, under den granskade perioden, visar att vårdgaranti och tillgänglighet ur ett vårdgarantiperspektiv *behandlats* och protokollförts vid ett tjugotal tillfällen. I huvudsak har landstingsstyrelsen fått avrapporteringar från det projektarbete som bedrivits i landstinget sedan våren 2005 ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005”, rapporter avseende uppfyllandegraden av vårdgarantin i Värmland samt föredragningar från enskilda verksamheter. Avrapporteringarna har lagts till handlingarna.

I ”Delårsrapport 2 2006” redovisades positiva signaler från verksamheterna avseende uppfyllande av vårdgarantin. I delårsrapporten konstaterades att: ”Detta stöds dock inte entydigt av den redovisade statistiken. Därför kommer en fördjupad analys göras och redovisas senare”.

I ”Helårsrapport 2006” konstateras att ”Arbetet med att uppfylla målen har hittills på viktiga punkter inte lett till avsedda resultat varför ansträngningarna nu omgående intensifieras för att snarast rätta till de förekommande obalanserna.”

Av redovisningen i ”Delårsrapport 2 2007” framgår att ingen division fullt ut uppfyller vårdgarantin samt att vissa verksamheter redovisar en försämrad tillgänglighet jämfört med tidigare mättillfälle.

Landstingsstyrelsen har, i samband med de delårsrapporter och årsredovisningar som redovisats för landstingsfullmäktige, sammanställt ett relativt omfattande underlagsmaterial. Detta material omfattar även information avseende vårdgarantin. Av protokollen framgår dock inte hur landstingsstyrelsen konkret avsett påverka uppfyllandegraden av vårdgarantin respektive tillgängligheten.

Mot bakgrund av det ovan redovisade bedöms att landstingsstyrelsens vidtagna åtgärder, för att uppfylla vårdgarantin, inte varit tillräckliga.

Vilka åtgärder har landstingsstyrelsen vidtagit utifrån analysen i ”Helårsrapport för 2006”

I dokumentet ”Helårsrapport för 2006” redovisas bland annat uppgifter avseende tillgänglighet för respektive verksamhet. Sammanfattningsvis kan konstateras att vissa verksamheter har problem med att uppfylla vårdgarantins stipulerade högsta väntetid, medan andra länsverksamheter i stort uppfyller vårdgarantin.

Landstingsstyrelsen har, under våren, inte fattat några beslut som enbart rör vårdgaranti. Styrelsen har däremot fattat följande beslut där vårdgaranti och tillgänglighet ingår som en del:

– att tillgängligheten skall ingå som en del i genomlysningen av familjeläkar-systemet,

– att det i fortsättningen skall framgå av prognoserna vilka konkreta åtgärder som görs eller planeras samt

– att förlänga avtalet med Medhelp AB om telefonrådgivning till och med 2009-02-28,

I dokumentet ”Direktiv för arbetet med budget och verksamhetsplanen 2008 – 2011” fastslår landstingsstyrelsen att: ”Medborgarnas krav på tillgänglighet till och information om landstingets vårdutbud skall tillgodoses”. Landstingsstyrelsen fastslår också att: ”Målet för alla verksamheter måste vara att klara vårdgarantin.”

Vilken information och vilket stöd ges till medborgarna

Det är ur ett medborgarperspektiv viktigt att information avseende vårdgarantin når invånarna i länet. Det är också viktigt att landstinget har funktioner som kan ge patienter/medborgare råd och stöd i kontakterna med hälso- och sjukvården.

Telefonrådgivningen har en viktig roll som den första instans som patienterna möter. En god telefontillgänglighet är viktig, såväl till landstingets egna enheter som till den rådgivning som förmedlas via Medhelp AB.

Patienter och allmänhet kan vända sig till enheten för patient- och medborgarservice med frågor eller synpunkter kring landstingets verksamhet. Enheten handlägger dessutom vissa patientrelaterade ärenden såsom till exempel: anmälningsärenden till Socialstyrelsen respektive Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, stödpersoner till tvångsvårdade och patientskade- och läkemedelsförsäkring. Inom enheten för patient och medborgarservice har landstinget också inrättat en tjänst som vårdlots för att informera patienter om det fria vårdvalet, vårdgaranti, väntetider och patienträttigheter.

På landstingets publika hemsida redovisas patienters rättigheter och innebörden av införandet av den utvidgade vårdgarantin. Där finns dessutom länkar till Sveriges kommuner och landstings hemsida där ytterligare information finns avseende vårdgarantin.

Information om vårdgaranti och valfrihet finns i form av broschyrer/foldrar och affischer på anslagstavlor i landstingets lokaler, till exempel i väntrum.

I samband med införandet av den utvidgade vårdgarantin lämnade landstinget information till allmänheten via LiV-journalen – som finns införd i lokalpressen – vid två tillfällen. Landstinget genomförde en presskonferens och lämnade ett pressmeddelande den 27 september 2005. Pressmeddelande lämnades också den 1 februari 2006.

Landstingsstyrelsens uppföljning av tillgänglighet och uppfyllandet av den utvidgade vårdgarantin

Landstingsstyrelsen har under år 2006 och 2007 fått lägesrapporter och föredragningar angående vårdgarantin och tillgängligheten i vården. Bland annat har styrelsen fått föredragningar av arbetet med och resultatet av projekt, ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005”. Det har också förekommit föredragningar från verksamhetsföreträdare. Landstingsstyrelsen har också givits möjlighet att ta del av de av Sveriges kommuner och landsting utgivna uppföljningsrapporterna avseende vårdgarantins effekter. Den senaste presenterades i juni 2007.

Landstingsstyrelsen noterade i oktober 2006 att det råder en viss diskrepans mellan innehållet i den rapportering som sker till SKL:s databas respektive den rapportering som skett inom landstinget (i samband med prognoser och delårsrapport). På landstingsstyrelsens möte den 6 juni 2006 redovisades delårsrapport 1 2006. I detta dokument bedöms uppfyllandet av vårdgarantin inte vara något större problem. I de sammanfattande kommentarerna till delårsrapport 2 2006 redovisas däremot att de positiva signalerna från verksamheterna inte entydigt stöds av den redovisade statistiken.

Vårdgarantin och valfriheten innebär en möjlighet att söka vård i andra landsting. Detta har lett till ökade kostnader för landstinget. Landstingets uppföljning visar att valfrihetsvården, under de första åtta månaderna år 2007, överstigit årsbudgeten med 33 %. Detta understryker vikten av att landstinget har en strategi för hur vårdgarantin hanteras i den **egna verksamheten**.

Sammanfattande bedömning

I samband med införandet av den utvidgade vårdgarantin, den 1 november 2005, angav landstingsstyrelsen i verksamhetsplanen för åren 2006 – 2011, att vissa verksamheter kommer att erbjudas så kallade genombrottsprojekt. Genombrottsprojekten syftade till att förbättra verksamheternas möjlighet att uppfylla kraven i vårdgarantin. Genombrottsprojekt har genomförts i två omgångar under åren 2004 till och med 2006. I de två projektomgångarna ingick sammanlagt 18 enheter. Genombrottsprojekten har avrapporterats till landstingsstyrelsen och redovisas även på intranätet.

Landstingsdirektören tillsatte under år 2005 projektet ”Införande av vårdgaranti i Värmland 2005”. Av landstingsstyrelsens protokoll framgår inte att landstingsstyrelsen fattat några övriga specifika beslut *inför införandet* av den utvidgade vårdgarantin.

Utöver de genombrottsprojekt – som ingick i den beslutade verksamhetsplanen för år 2006-2009 – samt det av landstingsdirektören initierade projektet i samband med införandet av vårdgarantin, har landstingsstyrelsen inte vidtagit några ytterligare åtgärder vid implementeringen av den utökade vårdgarantin.

Vårdgaranti och tillgänglighet har, ur ett vårdgarantiperspektiv, protokollförts vid ett tjugotal tillfällen under den aktuella perioden. Det har i huvudsak

handlat om avrapporteringar kring det projektarbete som bedrivits kring införandet av vårdgarantin i landstinget samt föredragningar från olika verksamhetsföreträdare. Landstingsstyrelsen har efter föredragningarna lagt rapporterna ”till handlingarna”. Mot bakgrund av de analyser och de resultat som avrapporterats borde det på ett tydligare sätt framgå av landstingsstyrelsens protokoll hur styrelsen avsett uppfylla vårdgarantin och förbättra tillgängligheten.

I ”Helårsrapport för 2006” redovisades att vissa verksamheter har svårt att uppfylla kraven i vårdgarantin. Även en rapport som SKL presenterade i juni 2007 pekade på att landstinget har problem med att uppfylla vårdgarantins väntetider. Detta gäller i huvudsak väntetider till beslutad behandling.

Landstingsstyrelsen har under våren 2007 inte fattat några specifika beslut avseende vårdgaranti. Styrelsen har däremot fattat vissa beslut där vårdgaranti och tillgänglighet utgör en del. Landstingsstyrelsen har också gjort ett tillägg i direktivet för arbetet med budget och verksamhetsplan 2008 – 2011, ”Målet för alla verksamheter måste vara att klara vårdgarantin”. Landstingsstyrelsen beslutade vid sitt möte den 8 maj 2007, att det av prognoserna framgent skall framgå vilka konkreta åtgärder som vidtas bland annat avseende tillgänglighet.

Styrkortsredovisningen som redovisas i ”Delårsrapport 2 2007” visar att ingen verksamhet uppfyller vårdgarantin.

En samlad bedömning av granskningens resultat visar, att landstingsstyrelsens åtgärder och beslut hittills inte varit tillräckliga för att uppfylla vårdgarantin.

Johan Magnusson
Certifierad kommunal revisor

Bilaga

Protokollsreferat, landstingsstyrelsens protokoll avseende den utökade vårdgarantin åren 2005 – 2007

Landstingsstyrelsens protokoll avseende den utökade vårdgarantin åren 2005 – 2007

Landstingsstyrelsen 2005-05-31

Landstingsstyrelsen hanterade vid detta möte budget och verksamhetsplan för åren 2006 – 2009. I verksamhetsplanen finns ett avsnitt – ”Utvidgad vårdgaranti” – i vilket styrelsen nämner det pågående införandeprojektet samt de planerade genombrottsprojekten i vissa verksamheter. Styrelsen beslutade i enlighet med kansliets förslag, med avlåtande av skrivelse till landstingsfullmäktige, föreslå att landstingsfullmäktige beslutar

att fastställa budgeten för år 2006 och de däri ingående posterna samt därtill hörande verksamhetsplan och ekonomisk flerårsplan för åren 2006 – 2009.

Landstingsstyrelsen 2005-11-15

Vid detta landstingsstyrelsemöte föreslår majoriteten styrelsen att anta ett utredningsdirektiv med uppdrag till landstingsdirektören. I direktivet angavs att identifiera verksamheter med behov av produktionsökningar och verksamheter där tillfälliga produktionssvackor kan uppstå samt att utreda om produktion för nämnda ändamål kan ske på andra sjukhus.

I direktivet angavs att ett aktuellt område ”...kan vara verksamheter med köproblem i förhållande till den nationella vårdgarantin.”

Styrelsen angav att utredningen skulle redovisas vid styrelsens möte i februari 2006.

Styrelsen beslutade
att godkänna utredningsdirektivet”

Landstingsstyrelsen 2006-02-14

Under punkten ”Landstingsdirektörens anmälningssärenden” redovisade Bitr landstingsdirektör Hans Karlsson en ”rapport angående vårdgarantin”. Rapporten lades till handlingarna.

Landstingsstyrelsen 2006-03-28

Under punkten ”Föredragningar” gav Kerstin Edlund, länsverksamhet Ögon en lägesinformation om vårdgarantin och om hur landstinget har behandlat väntelistorna. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.

Landstingsstyrelsen 2006-05-30

I förslaget till budget och verksamhetsplan för åren 2007 – 2010 anger styrelsen att ”Vårdgarantins alla delar bör kunna uppnås inom LiV:s egen verksamhet vilket kräver ett kontinuerligt aktivt arbete”. Styrelsen beslutade

att verksamhetsplanen ska kompletteras med en skrivning om internmedicins medverkan i närsvården samt att, med avlåtande av skrivelse, föreslå

att fullmäktige beslutar att lägga verksamhetsplan och budget år 2007 – 2010 till handlingarna.

Landstingsstyrelsen 2006-06-07

Under punkten ”Tertialrapport 1 med delårsrapport 30 april 2006” konstaterar styrelsen att: ”Åtgärderna för att klara den nationella vårdgarantin är hittills en lyckad kraftsamling”. Styrelsen bedömer vidare att de produktionsmål som satts upp kommer att kunna uppfyllas. Vårdgarantin är ett av de områden som särskilt kommer att bevakas under återstoden av året. Styrelsen beslutade

att med godkännande av föreslagna åtgärder lägga delårsbokslut och prognos efter första tertialet till handlingarna.

Landstingsstyrelsen 2006-09-12

Under punkten ”Landstingsdirektörens anmälningssärenden” informerade landstingsdirektör Tore Olsson bland annat om ”allmänna förutsättningar för att klara av vårdgarantin inom den ortopediska verksamheten i landstinget”. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.

Landstingsstyrelsen 2006-11-22

Under punkten ”Information om verksamheten inom ortopedi” informerade Ulf Törnqvist, länsverksamhetschef inom ortopedi, styrelsen om kostnadsutveckling, operationskapacitet och vårdgaranti inom länsverksamheten. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.

Landstingsstyrelsen 2007-02-20

Under punkten ”Föredragningar” lämnade utvecklingschef Anders Hallberg en redovisning över hur vårdgarantin uppfylls när det gäller väntetider till specialistbesök och till behandling. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.

Under punkten ”Direktiv för arbetet med budget och verksamhetsplan 2008 – 2011” beslutade landstingsstyrelsen att dels lägga till ”och vårdgaranti” till rubriken tillgänglighet, dels ändra en formulering i texten under nämnda rubrik, så att den nya lydelsen blir ”Målet för alla verksamheter måste vara att klara vårdgarantin”. Styrelsen beslutade att fastställa förslaget till direktiv för arbetet med budget och övergripande verksamhetsplan 2008 – 2011.

Landstingsstyrelsen 2007-06-05

Under punkten "Föredragningar – fortsättning" redovisade ledningsstrateg Ann Sörensen produktionsstatistik – antal läkarbesök inom allmänmedicin, kökvot för innevarande månad, vårdköer inom vårdgarantin, "långväntare" mer än 90 dagar till besök och behandling inom olika specialiteter. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.

Landstingsstyrelsen 2007-09-04

I samband med styrelsens möte hölls ett seminarium tillsammans med landstingets ledningsgrupp där bland annat "kostnader för läkemedel, köpt vård inkl. Karlskoga, vårdgarantin/valfrihetsvård samt regionsjukvård" diskuterades och redovisades. I detta ärende fattade styrelsen inga beslut.